

transect: archeologie, erfgoed, ruimte

Transect-rapport 1055

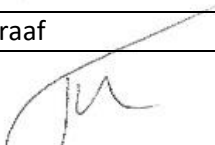
**Breukelen, Landgoed Riedveld Sate
Gemeente Stichtse Vecht (U)**

Archeologisch bureauonderzoek

Auteur	Drs. A.J. Wullink
Versie	Definitief
Projectcode	16090014
Datum	23-02-2017
Opdrachtgever	Mw. J.E. Smit Nieuweweg 2a 3621 NL Breukelen
Uitvoerder	Transect Australiëlaan 5-a 3526AB Utrecht 4015472100
Onderzoeksmelding	Gemeente Stichtse Vecht
Bevoegde overheid	Transect, Utrecht
Beheer documentatie	ODRU
Toetsing	
Foto voorblad	Kaart van Pieter Sluyter uit circa 1560. Bron: dordrecht.serc.nl.

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. T. Nales (KNA senior prospector)	28-09-2016	

ISSN: 2211-7067

© Transect, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van mw. J.E. Smit uit Breukelen heeft Transect in september 2016 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied Rietveld Sate aan de Nieuweweg 2 in Breukelen (gemeente Stichtse Vecht).

De aanleiding van het onderzoek vormt de wens om de bestaande bebouwing te vervangen door nieuwbouw. Om dit mogelijk te maken moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden door gevoerd.

Het plangebied ligt op de stroomgordel van de Vecht. Deze stroomgordel heeft in principe een hoge verwachting voor bewoningssporen en sporen van landgebruik vanaf de Late IJzertijd – Late Middeleeuwen. Deze verwachting betreft met name bewoningssporen en sporen van landgebruik. In het noordoosten van het plangebied ligt een historisch erf dat in ieder geval terug gaat tot de vroege 19^e eeuw. Mogelijk zijn hier ook oudere resten uit de Nieuwe Tijd of de Late Middeleeuwen aanwezig. De verwachting op resten uit deze periodes is zeer hoog. Er is vooralsnog geen verband tussen dit erf en de laatmiddeleeuwse ridderhofstad Rietveld, waarnaar het landgoed is genoemd. Deze hofstad heeft waarschijnlijk meer richting de Vecht gelegen. Een deel van het plangebied is afgegraven of ligt in een verlande restgeul. De archeologische verwachting voor dit deel is laag. De archeologische verwachting is verbeeld in bijlage 10.

Bewoningssporen uit de periode Late IJzertijd – Late Middeleeuwen worden verwacht in de vorm van grondsporen (greppels, afvalkuilen, waterputten, paalkuilen) en archeologische vondsten en indicatoren in de vorm van aardewerk, bouwmaterialen, houtskool en fosfaatvlekken. Deze resten worden onder of verploegd in de bouwvoor verwacht. Een eventuele vondstlaag is naar alle waarschijnlijkheid opgenomen in de bouwvoor.

Voor de resten van het historische erf worden naast de bovengenoemde sporen, vondsten en indicatoren ook funderingsresten verwacht. Ook hier geldt dat archeologische resten vanaf het maaiveld worden verwacht.

Op basis van het bureau-onderzoek kan worden geconcludeerd dat binnen een deel van het plangebied archeologische resten vanaf de Late IJzertijd kunnen worden verwacht. Het voorgestelde bouwvlak ligt in een zone met een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf deze periode. Ter plaatse van het huidige erf bestaat zelfs een zeer hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de Late Middeleeuwen.

In het kader van de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging adviseren wij om aan de delen van het plangebied met een hoge tot zeer hoge archeologische verwachting een dubbelbestemming 'waarde – archeologie' toe te kennen. In lijn met het ontwerpbestemmingsplan *Landelijk gebied rondom de Vecht* ligt het voor de hand om de specifieke dubbelbestemming 'waarde - archeologie 4' toe te kennen. Voor deze beleids categorie zal een onderzoeksgrens gelden bij verstoringen groter dan 500 m² en dieper dan 30 cm –mv.

Wanneer deze beleids categorie wordt toegekend aan het plangebied, zullen grondwerkzaamheden in het kader van de nieuwbouw worden vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek, mits de maximale omvang van de grondwerkzaamheden onder 500 m² blijft.

Ten aanzien van het deel van het plangebied met een lage archeologische verwachting adviseren wij om geen dubbelbestemming 'waarde – archeologie' toe te wijzen.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Stichtse Vecht, om op basis van dit advies een selectiebesluit te nemen.

Inhoud

1.	Aanleiding	4
2.	Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek	5
3.	Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied	6
4.	Consequenties toekomstig gebruik	8
5.	Beleidskader	9
6.	Landschap, geomorfologie en bodem	10
7.	Historisch gebruik en bodemverstoringen	12
8.	Archeologische waarden en onderzoeken	17
9.	Gespecificeerde archeologische verwachting	18
10.	Conclusie en Advies	19
11.	Geraadpleegde bronnen	20
Bijlage 1.	Overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes	21
Bijlage 2.	Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)	22
Bijlage 3.	Kadastrale indeling en planvorming	23
Bijlage 4.	Paleogeografische ontwikkeling	24
Bijlage 5.	Stroomgordels	27
Bijlage 6.	Geomorfologie	28
Bijlage 7.	Maaiveldhoogte	29
Bijlage 8.	Bodemkaart	30
Bijlage 9.	Archeologische waarden en onderzoeken	31
Bijlage 10.	Archeologische verwachting	32

1. Aanleiding

In opdracht van mw. J.E. Smit uit Breukelen heeft Transect in september 2016 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied Rietveld Sate aan de Nieuweweg 2 in Breukelen (gemeente Stichtse Vecht).

De aanleiding van het onderzoek vormt de wens om de bestaande bebouwing te vervangen door nieuwbouw. Om dit mogelijk te maken moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden door gevoerd.

Vanuit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bestaat de verplichting om bij bestemmingsplanwijzigingen ook rekening te houden met archeologie. Met deze rapportage wordt aan die verplichting voldaan.

2. Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd als een bureauonderzoek, conform protocol 4002 (bureauonderzoek) van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 4.0 (KNA 4.0).

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting. Aan de hand van beschikbare informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik binnen en rondom het plangebied, wordt de kans bepaald dat binnen het plangebied archeologische resten kunnen voorkomen. Hiertoe is onder andere het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis3) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geraadpleegd, waarin de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) zijn opgenomen. Aanvullende (cultuur)historische informatie is verkregen uit divers voorhanden historisch kaartmateriaal. Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap zijn onder andere de bodemkaart en beschikbaar geologisch-geomorfologisch kaartmateriaal geraadpleegd. Deze informatie is aangevuld met relevante informatie uit achtergrondliteratuur.

Het resultaat van het bureauonderzoek is dit rapport, met daarin een conclusie omtrent het risico dat eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied worden verstoord als gevolg van de uitgevoerde plannen. Op basis van dit rapport neemt het bevoegd gezag een beslissing in het kader van de vergunningverlening of planprocedure. Het rapport bevat waar mogelijk gegevens over de – verwachte – aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden.

3. Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied

Gemeente	Stichtse Vecht
Plaats	Breukelen
Toponiem	Rietveld Sate, Nieuweweg 2
Kaartblad	31F
Centrumcoördinaat	130.185 / 463.660
Oppervlakte	6 ha

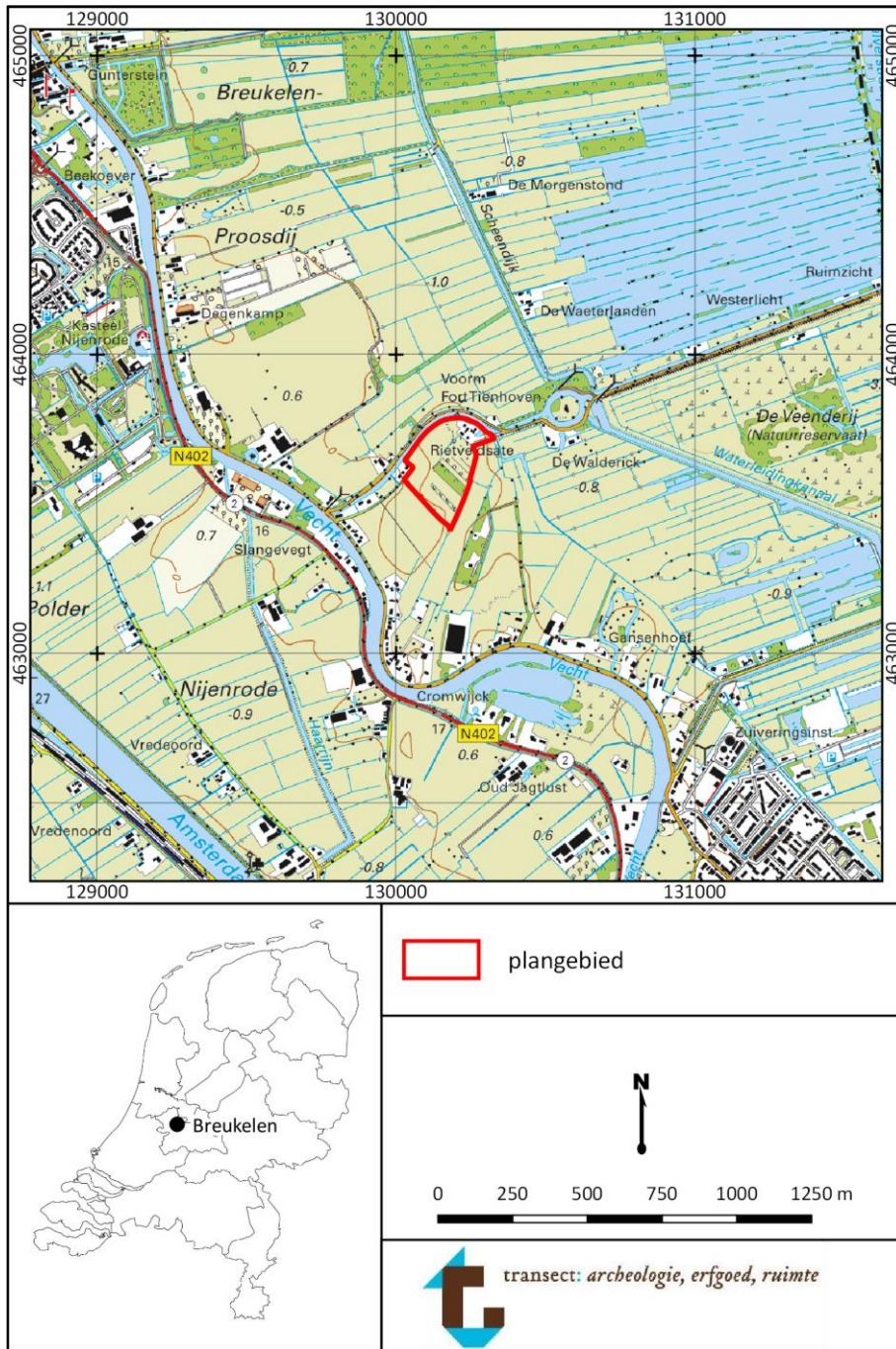
Binnen het archeologisch bureauonderzoek is onderscheid gemaakt in het plangebied en het onderzoeksgebied. Het plangebied is het gebied waarin de geplande bodemingrepen zullen plaatsvinden. Het onderzoeksgebied omvat het plangebied en een deel van het direct omringende gebied en wordt bij het onderzoek betrokken om tot een beter inzicht te komen in de archeologische, (cultuur)historische en bodemkundige situatie in het plangebied. Het onderzoeksgebied beslaat het plangebied en het omringende gebied, binnen een straal van circa 500 meter.

Het plangebied omvat het landgoed Rietveld Sate. Dit landgoed ligt ten oosten van de Vecht, ten zuidoosten van Breukelen en ten zuidwesten van de Loosdrechtse plassen. Het landgoed beslaat de kadastrale percelen Breukelen Sint Pieter, sectie G1 en G4. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrenst door de Nieuweweg en het Tienhovens Kanaal. Aan de zuidwest- en zuidoostzijde wordt het plangebied begrenst door de percelen G5, G6, G20, G52, G3 en G2.

Het plangebied is voor het grootste deel in gebruik als weiland en in mindere mate als bos. In het oosten van perceel G1 zijn twee woningen en een aantal bijgebouwen aanwezig. Deze woningen hebben adres Nieuweweg 2 en Nieuweweg 2A. Op het perceel G4 zijn een houten woning en een fruitloods aanwezig.

De totale oppervlakte van het plangebied is circa 6 hectare. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en in bijlage 3.

4.

Figuur 1 Locatie van het plangebied (rood omlijnd).

4. Consequenties toekomstig gebruik

Planvorming	Sloop en nieuwbouw
Bodemversturende werkzaamheden	Graafwerkzaamheden

De initiatiefnemer heeft het voornemen om de woning Nieuweweg 2A, de fruitloods en de voormalige houten woning te slopen en hiervoor in de plaats een nieuwe woning te bouwen, in de noordoosthoek van perceel G4. In bijlage 3 is de te slopen bebouwing weergegeven. Het totale oppervlak van de te slopen bebouwing is circa 300 m². In bijlage 3 is ook het voorgestelde bouwvlak weergegeven. De nieuwe woning krijgt een inhoud van maximaal 600 m³. Afhankelijk van het type woning (plat of met een etage), zal het vloeroppervlak maximaal 160 m² bedragen¹.

Omdat er nog geen ontwerp voor de nieuwe woning beschikbaar is, is voorgesteld om het nieuwe vlak met de bestemming 'wonen' ruim te nemen, zodat nog met de ligging van de woning kan worden geschoven. Het vlak met de bestemming wonen heeft een oppervlak van circa 600 m². Hierop zal dus een woning met een oppervlak van maximaal 160 m² worden gerealiseerd.

---

¹ Pers. mededeling opdrachtgever

5. Beleidskader

Onderzoekskader	Bestemmingsplanwijziging
Beleidskader	Bestemmingsplan
Onderzoeksgrens	Groter dan 200 m ² , dieper dan 40 cm –mv

In 1992 heeft Nederland het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend; ook wel het Verdrag van Malta of Valletta genoemd, naar het eiland en de plaats waar het is ondertekend. Het Verdrag is in 1998 geratificeerd en op 1 september 2007 via de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd. De Wamz is een wijzigingswet en omvat een wijziging van de Monumentenwet 1988, de Wet Milieubeheer, de Ontgrondingenwet en de Woningwet, op grond waarvan overheden onder andere bij bodemingrepen verplicht rekening moeten houden met het behoud van archeologische waarden. Sinds juli 2016 (Erfgoedwet) wordt het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed geregeld door één integrale Erfgoedwet. De omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving zal in de nieuwe Omgevingswet worden geregeld, die in 2018 in werking zal treden.

Vanuit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bestond al een verplichting om bij de voorbereiding van bestemmingsplannen alle ter zake doende belangen mee te wegen. Vanuit de Monumentenwet zijn gemeenten namelijk verplicht bij het opstellen of wijzigen van bestemmingsplannen rekening te houden met archeologie.

Het plangebied ligt in de voormalige gemeente Breukelen, die in 2011 is opgegaan in de gemeente Stichtse Vecht. Het archeologiebeleid van deze gemeente zal in 2017 worden herzien. Volgens het ontwerpbestemmingsplan *Landelijk gebied rondom de Vecht* krijgt het plangebied een dubbelbestemming 'waarde – archeologie 4'. Voor deze beleids categorie zal een onderzoeksplicht gaan gelden bij bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 30 cm –mv.

6. Landschap, geomorfologie en bodem

Geologie	Komklei op rivierduinen en terrasafzettingen;
Geomorfologie	Kom of oeverwalachtige vlakke
Bodem	poldervaaggrond
Grondwater	GWT V/VI
Maaiveld	8,5 – 9,0 m –mv.

Voor de beschrijving van de landschappelijke ontwikkeling is gebruik gemaakt van Mulder e.a. (2003), Berendsen (2005), Vos en Knol (2013), Jongmans e.a. (2013), Stouthamer e.a. (2015) en Vos (2015).

Het plangebied ligt in het stroomgebied van de Vecht en de Angstel (Blijdenstijn 2015). Aan het begin van het Holoceen, zo'n 10.000 jaar geleden, bestaat het landschap hier, zoals grote delen van Nederland, uit vlakten, glooiingen, ruggen en kopjes van dekzand. Dit landschap is grotendeels gevormd tijdens de laatste delen van de laatste ijstijd, het Laat Pleniglaciaal (26.000 – 13.000 jaar geleden) en het Laat-Glaciaal (13.000 – 10.000 jaar geleden). Deze pleistocene afzettingen worden tot de Formatie van Bostel gerekend (De Mulder e.a. 2003).

Onder invloed van de Holocene zeespiegelstijging en de daarmee gepaard gaande grondwaterstijging kan in de loop van het Holoceen veenvorming optreden. Volgens Vos (2015; bijlage 4) raakte het plangebied tussen 5500 en 3850 v. Chr. overveend. Het veen wordt tot de Formatie van Nieuwkoop gerekend. Rond 2000 v. Chr. ontstaat de Vecht als veenrivier (Blijdenstijn 2015). Deze veenrivier verbindt een aantal meren ten noorden van Breukelen met de Oude Rijn in het zuiden. Rond 1000 v. Chr. (2857 BP; Cohen e.a. (2012) ontstaat door een avulsie van de Rijn bij Utrecht het riviersysteem van de Angstel en Vecht, als een aftakking van de Rijn in noordelijke richting. De passieve veenrivier verandert hierdoor in een rivier met actieve sedimentatie.

Volgens het Cohen e.a.(2012) ligt het plangebied op de jongste fase van het Angstel-Vecht-systeem, de stroomgordel van de Vecht (zie bijlage 5). Deze stroomgordel is actief vanaf ongeveer 390 v. Chr. (2300 BP) tot de afdamming van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede 1122 n. Chr. (828 BP).

Binnen het plangebied worden aan het maaiveld oever- en beddingafzettingen van de Vecht verwacht. Deze afzettingen worden tot de Formatie van Echteld gerekend. De Vecht heeft ter plaatse van het plangebied oudere afzettingen van het Angstel-Vecht-systeem (van de Oud-Aa-stroomgordel (1000 – 390 v. Chr.)) en het eerder gevormde veen opgeruimd.

Geomorfologie en maaiveldhoogte

Volgens de geomorfologische kaart (bijlage 6) ligt het plangebied grotendeels op een rivier-inversierug (code 3/4K26). Het meest noordoostelijke deel van het plangebied ligt in een rivierkomvlakte (code 1M23). Direct ten oosten van het plangebied ligt een ontgonnen veenvlakte (+/- kleidek; code 1M46). Niet op de geomorfologische kaart weergegeven, maar wel duidelijk aanwezig op topografisch kaartmateriaal, is de sloot langs de Nieuweweg, die het plangebied aan de noordzijde begrenst. Op basis van de vorm en de ligging van deze sloot kan worden gesteld dat deze sloot een restgeul van de Vecht is. Deze restgeul vormt nu de verbinding tussen de Vecht en het Tienhovens Kanaal.

Op het AHN (bijlage 7) is goed te zien dat het plangebied op een rivierinversierug ligt. Het maaiveld in een groot deel van het plangebied ligt rond 1 m NAP. De ontgonnen veenvlakte ten oosten van het plangebied ligt rond -1 m NAP. Op het AHN is verder goed te zien dat het noordwestelijke deel van het

plangebied is afgegraven. Het maaiveld ligt hier rond -0,5 m NAP, en de afgraving volgt voor een deel de perceelsgrens. Het gebied ten zuidwesten van het plangebied lijkt ook afgegraven te zijn. Waarschijnlijk is het gebied afgekleid ten behoeve van baksteenproductie. Hierbij is het kleiige pakket oeverafzettingen afgegraven tot op het onderliggende beddingzand. De dikte van dit afgegraven pakket is circa 1,5² m. De zone direct langs de sloot, ten noorden van het plangebied ligt ook lager. De sloot is een restgeul van de Vecht, mogelijk is dit lager gelegen deel een verland stuk van deze restgeul.

Bodem en grondwater

Volgens de bodemkaart (bijlage 8) zijn binnen het plangebied en op de inversierug van de Vecht kalkrijke poldervaaggronden gevormd in zware zavel (zandige klei) en lichte (sterk siltige) klei (code Rn95A, Rn52AG). Zoals al op het AHN te zien was, is het westelijke deel van het plangebied afgegraven (code Rn52AG). Poldervaaggronden zijn slecht ontwikkelde kleigronden die worden gevormd in gebieden met periodieke hoge grondwaterstanden, waardoor binnen 50 cm –mv gleyverschijnselen (roestvlekken) voorkomen.

Op de overgang naar het veengebied ten oosten van het plangebied komen poldervaaggronden in kalkloze zware klei (code Rn44C) en drechtvaaggronden (code Rv01C) voor. Drechtvaaggronden zijn kleigronden waarbij tussen 40 en 80 cm –mv veen wordt aangetroffen. Zo'n 200 m ten oosten van het plangebied worden veengronden aangetroffen.

Het afgegraven deel van het plangebied heeft grondwatertrap (GWT) IV, het andere deel van het plangebied heeft GWT VI. GWT IV betekent dat de hoogste grondwaterstand boven 40 cm –mv ligt en de laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm –mv. GWT VI betekent dat de hoogste grondwaterstand tussen 50 en 80 cm –mv ligt en de laagste beneden 120 cm –mv. In beide gevallen worden binnen 120 cm –mv geen organische archeologische resten meer verwacht.

---

² Het maaiveld in het plangebied ligt op circa 1 m NAP. Ter plaatse van de (veronderstelde) ontgraving op -0,5 m NAP. Er is dus 1,5 m weg. De verlaging in het maaiveld volgt de (rechte) perceelsgrens en heeft dus geen natuurlijke oorsprong. Als het patroon geen natuurlijke oorsprong heeft, dan moet de oorsprong antropogeen zijn en gezien het type sediment (oeverafzettingen), zal het gaan om kleiwinning ten behoeve van baksteenproductie.

7. Historisch gebruik en bodemverstoringen

Historische bebouwing	Nee
Historisch gebruik	Heidegebied
Huidig gebruik	Bebouwing / tuin
Bodemverstoringen	Egalisatie, verstoringen huidige bebouwing

Historische situatie

Volgens Blijdenstijn (2015) wordt de stroomgordel van de Vecht sinds de Late IJzertijd bewoond. In de Vroege Middeleeuwen neemt het belang van de Vecht toe als waterweg voor de handel van Dorestad op de Oostzee. In die tijd ontstaan de dorpen Loenen, Maarssen, Breukelen, Abcoude en Zuilen. In de 8^e eeuw is in Breukelen een kerk gesticht door Bonifatius. De stroomgordel van de Vecht, tussen Utrecht en Breukelen is vóór de 10^e eeuw ontgonnen. In de Late Middeleeuwen maakt de Vecht deel uit van de handelsroute van Utrecht naar het Oostzeegebied. Om de belangen van Utrecht te beschermen werden onder regie van de bisschoppen van Utrecht een twintigtal kastelen langs de Vecht gebouwd. Tussen Breukelen en Maarsen zijn dit de kastelen Nijenrode, Oudaen en Rietveld. De kastelen Nijenrode en Oudaen bestaan nog, maar de exacte ligging van de ridderhofstede Rietveld, dat haar naam heeft gegeven aan het landgoed Rietveld Sate, is onbekend. Volgens Manten (1994) heeft de ridderhofstad ter plaatse van het latere huis Kraaijennest gelegen, bij het punt waar nu het Tienhovens Kanaal in de Vecht uitmond. Hier is het kasteel ook door Blijdenstijn ingetekend. In de 17^e eeuw wordt het Tienhovens Kanaal aangelegd. Bij het huis Kraaijennest wordt deze met een sluis, de Kraaijennesser sluis met de vecht verbonden. In de 17^e en 18^e eeuw ontstaan er langs de Vecht ook buitenplaatsen.

Op de eerste gedetailleerde kaart van het gebied, de kadastrale minuut uit de periode 1811 – 1832 (zie figuur 2) is te zien dat binnen het plangebied, ter plaatse van de huidige bebouwing een erf met een huis, een drietal schuren en drie hooimijten aanwezig is. Dit erf en de omliggende percelen zijn volgens HisGIS³ eigendom van de weduwe Nicolaas uit Nieuw-Maarsseveen, steenbakster van beroep. Dit erf is ook al aanwezig op een kaart van Covens en Mortier uit circa 1747 (niet opgenomen). Op ouder kaart materiaal is het erf niet aanwezig.

De overige percelen binnen het plangebied zijn in 1811 - 1832 gebruik als grasland, bouwland en bos. Op de kadastrale minuut is ook de Kraaijennesser sluis en het huis Kraaijennest te zien.

In de tweede helft van de 19^e eeuw wordt de Nieuwe Hollandse Waterlinie aangelegd. Het Tienhovens Kanaal maakt deel uit van de Waterlinie en ten noordoosten van het plangebied wordt ook fort Tienhoven aangelegd, zoals is te zien op een kaart uit 1880 (figuur 3). Pal ten oosten van het plangebied wordt nu ook een brug en een sluis aangelegd. De brug staat op de kaart als de Rietveldse Brug. Deze brug is ook aanwezig in 1747 (kaart Covens en Mortier, niet opgenomen). Binnen het plangebied zelf is weinig veranderd. Wel staat er in het westen van het plangebied een tweede boerderij weergegeven. Verder is in het noordwesten van het plangebied sprake van een insteekhaven. In 1940 (figuur 4) is er ten opzichte van 1880 weinig veranderd binnen het plangebied. In 1950 (figuur 5) is de bebouwing in het westen van het plangebied verdwenen, is de percelering binnen het plangebied veranderd en is een steilrand weergegeven op de kaart. Kennelijk heeft de ontgronding van het plangebied plaatsgevonden in de jaren '40 van de vorige eeuw.

Rond 1990 (figuur 6) is de situatie ten opzichte van 1950 weinig veranderd en ook na 1990 hebben er weinig veranderingen plaatsgevonden.

---

³ www.hisgis.nl

Huidige gebruik en bodemverstoringen

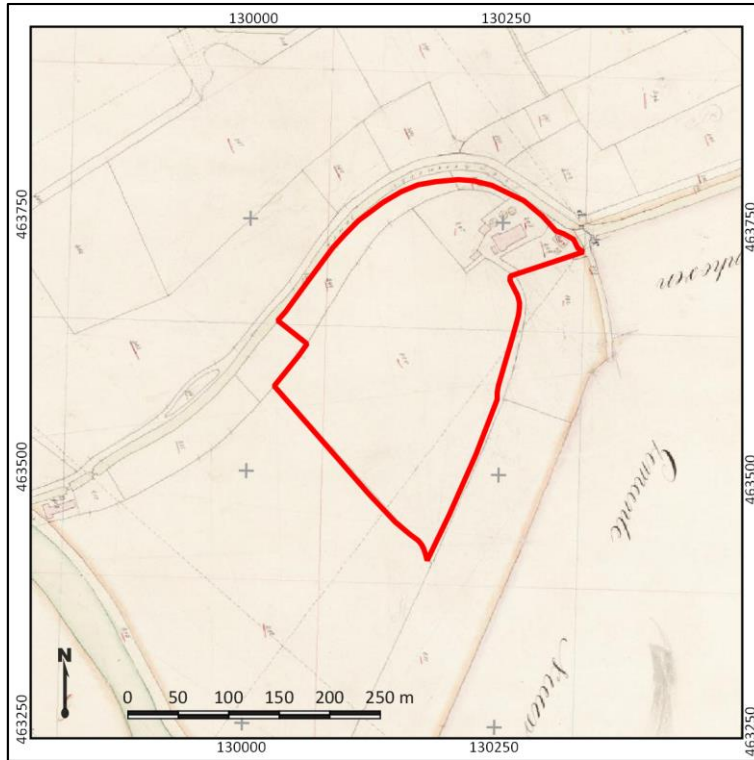
Het grootste deel van het plangebied is momenteel in gebruik als grasland en bos. De op het erf aanwezige bebouwing dateert volgens Edugis⁴ uit de tweede helft van de 20^e eeuw.

Zoals in hoofdstuk 6 is gebleken, is een deel van het plangebied afgeleid. Dit is naar alle waarschijnlijkheid in de jaren 1940 gebeurd. Hierbij is circa 1,5 m klei afgegraven. Eventuele archeologische resten zullen hier zijn verdwenen. Al eerder in de 19^e eeuw is er ook een insteekhaven gegraven in het noordwesten van het plangebied. Ook hier zijn waarschijnlijk alle archeologische waarden verdwenen.

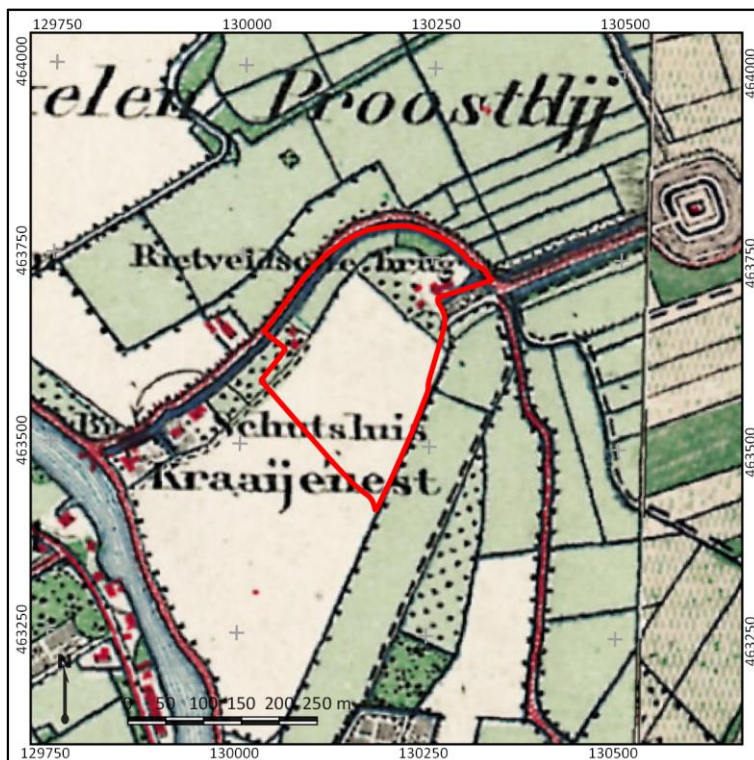
---

⁴ www.edugis.nl

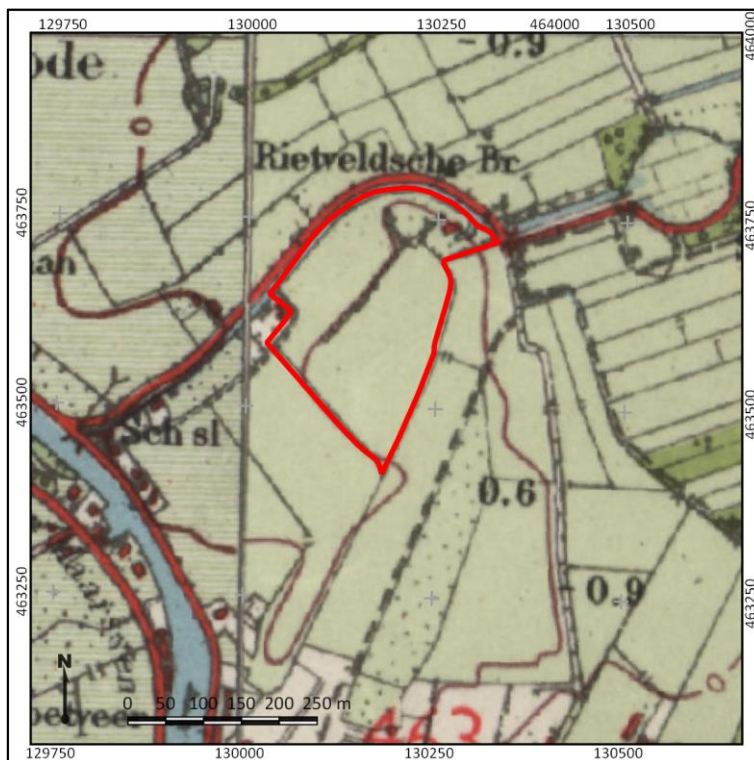
Figuur 2 Het plangebied (rood omlijnd) op de kadastrale minuut uit de periode 1811 – 1832. Bron: RCE.

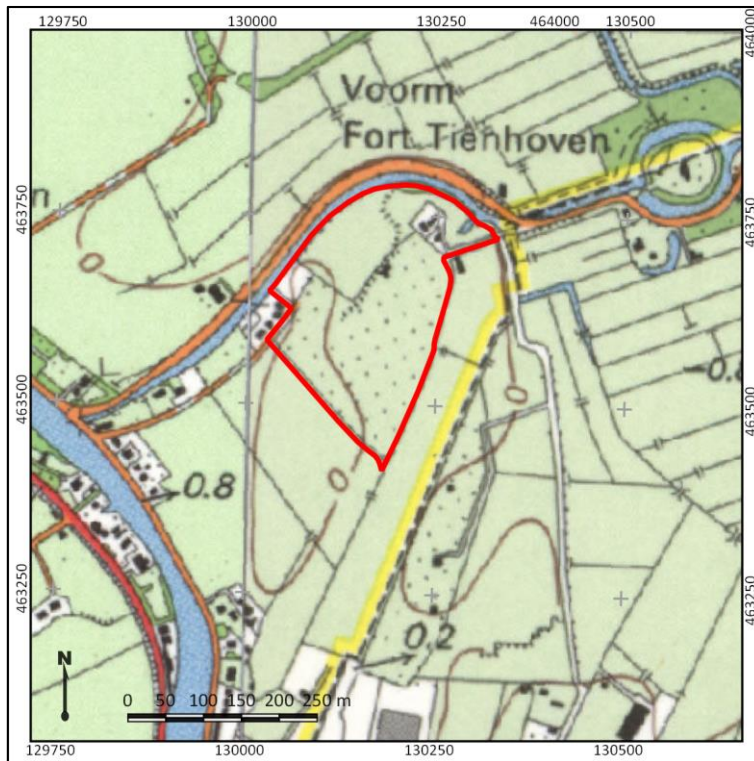
Figuur 3 Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit circa 1880. Bron: www.topotijdreis.nl.

Figuur 4 Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit circa 1940. Bron: www.topotijdreis.nl.

Figuur 5 Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit circa 1950. Bron: www.topotijdreis.nl.

Figuur 6 Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit circa 1990. Bron: www.topotijdreis.nl.

8. Archeologische waarden en onderzoeken

Wettelijk beschermd monumenten	Nee
AMK-terreinen	Nee
Archeologische complexen, grondsporen en vondsten (binnen 500 m)	Ja

In de omgeving van het plangebied, op de stroomgordel van de Vecht, zijn bijzonder weinig archeologische waarden bekend en ook heeft er weinig archeologisch onderzoek plaats gevonden.

Aan de Vecht, 400 m ten westen van het plangebied ligt een AMK-terrein van zeer hoge archeologische waarde (AMK-nummer 11573). Het betreft een terrein van de ridderhofstad Oudaen, waarvan de oudste delen uit de 13^e of 14^e eeuw stammen.

Pal ten noordwesten van het plangebied, aan de noordzijde van de Nieuweweg, is een archeologische waarneming gedaan (zaaknummer 3243023100). Het betreft de melding van een *moated site* uit de Late Middeleeuwen B. De melding dateert uit 2010 maar verdere informatie ontbreekt. Het is ook niet duidelijk in hoeverre de locatie van de waarneming nauwkeurig is opgegeven. Een *moated site* is een omgracht erf, zoals bijvoorbeeld een ridderhofstede. Mogelijk heeft de melding dan ook betrekking op de ridderhofstede Rietveld, waarna het landgoed is genoemd. Deze ridderhofstede wordt ook genoemd door Blijdestijn, maar waarschijnlijk heeft deze hofstede langs de Vecht gelegen, ter plaatse van het huis Kraaijennest.

Op zo'n 210 m ten zuidwesten van het plangebied is een waarneming gedaan van een neolithische bijl (zaaknummer 2842699100). Deze bijl is gevonden in een grindpad en is van elders aangevoerd.

Op de stroomgordel van de vecht, in de nabijheid van het plangebied, zijn twee archeologische onderzoeken uitgevoerd. Het onderzoek met zaaknummer 2169759100 betreft een bureauonderzoek ten behoeve van de sanering van de geul van de Vecht en is weinig relevant voor het onderhavige onderzoek. Een tweede onderzoek betreft een bureau- en booronderzoek voor een locatie langs de Vecht, 400 m ten zuiden van het plangebied (zaaknummer 2412222100). Volgens dit onderzoek is er in principe sprake van een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de IJzertijd. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de bodem bestaat uit een pakket oeverafzettingen van 1,5 m dikte, met daaronder beddingzand. Het plangebied is deels afgegraven en later weer opgehoogd. In het onvergraven deel zijn geen archeologische resten aangetroffen en geadviseerd is om het plangebied vrij te geven.

9. Gespecificeerde archeologische verwachting

Kans op archeologische waarden	Laag – zeer hoog
Periode	IJzertijd – Nieuwe Tijd
Complextypen	Bewoning
Stratigrafische positie	In de top van de oeverafzettingen
Diepteligging	Vanaf het maaiveld

Het plangebied ligt op de stroomgordel van de Vecht. Deze stroomgordel heeft in principe een hoge verwachting voor bewoningssporen en sporen van landgebruik vanaf de Late IJzertijd – Late Middeleeuwen. Deze verwachting betreft met name bewoningssporen en sporen van landgebruik.

In het noordoosten van het plangebied ligt een historisch erf dat in ieder geval terug gaat tot het midden van de 18^e eeuw. Mogelijk zijn hier ook oudere resten uit de Nieuwe Tijd of de Late Middeleeuwen aanwezig. De verwachting op resten uit deze periodes is zeer hoog. Er is vooralsnog geen verband tussen dit erf en de laatmiddeleeuwse ridderhofstad Rietveld, waarnaar het landgoed is genoemd. Deze hofstad heeft waarschijnlijk meer richting de Vecht gelegen. Buiten dit erf is de verwachting voor resten uit de Nieuwe Tijd laag, bij gebrek aan bewijs voor bewoning uit historisch kaartmateriaal.

Een deel van het plangebied is afgegraven of ligt in een verlande restgeul. De archeologische verwachting voor dit deel is laag. De archeologische verwachting is verbeeld in bijlage 10⁵.

Bewoningssporen uit de periode Late IJzertijd – Late Middeleeuwen worden verwacht in de vorm van grondsporen (greppels, afvalkuilen, waterputten, paalkuilen) en archeologische vondsten en indicatoren in de vorm van aardewerk, bouwmaterialen, houtskool en fosfaatvlekken. Deze resten worden onder of verploegd in de bouwvoor verwacht. Een eventuele vondstlaag is naar alle waarschijnlijkheid opgenomen in de bouwvoor.

Voor de resten van het historische erf (Nieuwe Tijd) worden naast de bovengenoemde sporen, vondsten en indicatoren ook funderingsresten verwacht. Ook hier geldt dat archeologische resten vanaf het maaiveld worden verwacht.

---

⁵ Het plangebied heeft in principe een hoge verwachting. De zone met de lage verwachting is benoemd op basis van de lagere ligging op het AHN (bijlage 7). De zone met een zeer hoge verwachting is benoemd aan de hand van de erfgronden op de kadastrale minuut uit het begin van de 19^e eeuw (figuur 2).

10. Conclusie en Advies

Op basis van het bureau-onderzoek kan worden geconcludeerd dat binnen een deel van het plangebied archeologische resten vanaf de Late IJzertijd kunnen worden verwacht. Het voorgestelde bouwvlak ligt in een zone met een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf deze periode. Ter plaatse van het huidige erf bestaat zelfs een zeer hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de Late Middeleeuwen.

In het kader van de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging adviseren wij om aan de delen van het plangebied met een hoge tot zeer hoge archeologische verwachting een dubbelbestemming 'waarde – archeologie' toe te kennen. In lijn met het ontwerpbestemmingsplan *Landelijk gebied rondom de Vecht* ligt het voor de hand om de specifieke dubbelbestemming 'waarde - archeologie 4' toe te kennen. Voor deze beleidscategorie zal een onderzoeksgrens gelden bij verstoringen groter dan 500 m² en dieper dan 30 cm –mv.

Wanneer deze beleidscategorie wordt toegekend aan het plangebied, zullen grondwerkzaamheden in het kader van de nieuwbouw worden vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek, mits de maximale omvang van de grondwerkzaamheden onder 500 m² blijft.

Ten aanzien van het deel van het plangebied met een lage archeologische verwachting adviseren wij om geen dubbelbestemming 'waarde – archeologie' toe te wijzen.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Stichtse Vecht, om op basis van dit advies een selectiebesluit te nemen.

11. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden:

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015.
- www.ahn.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.topotijreis.nl
- www.bodemloket.nl
- www.dinoloket.nl
- www.edugis.nl
- www.edward-wells.nl

Literatuur:

Berendsen, H.J.A. *De vorming van het land*. Assen, 2005.

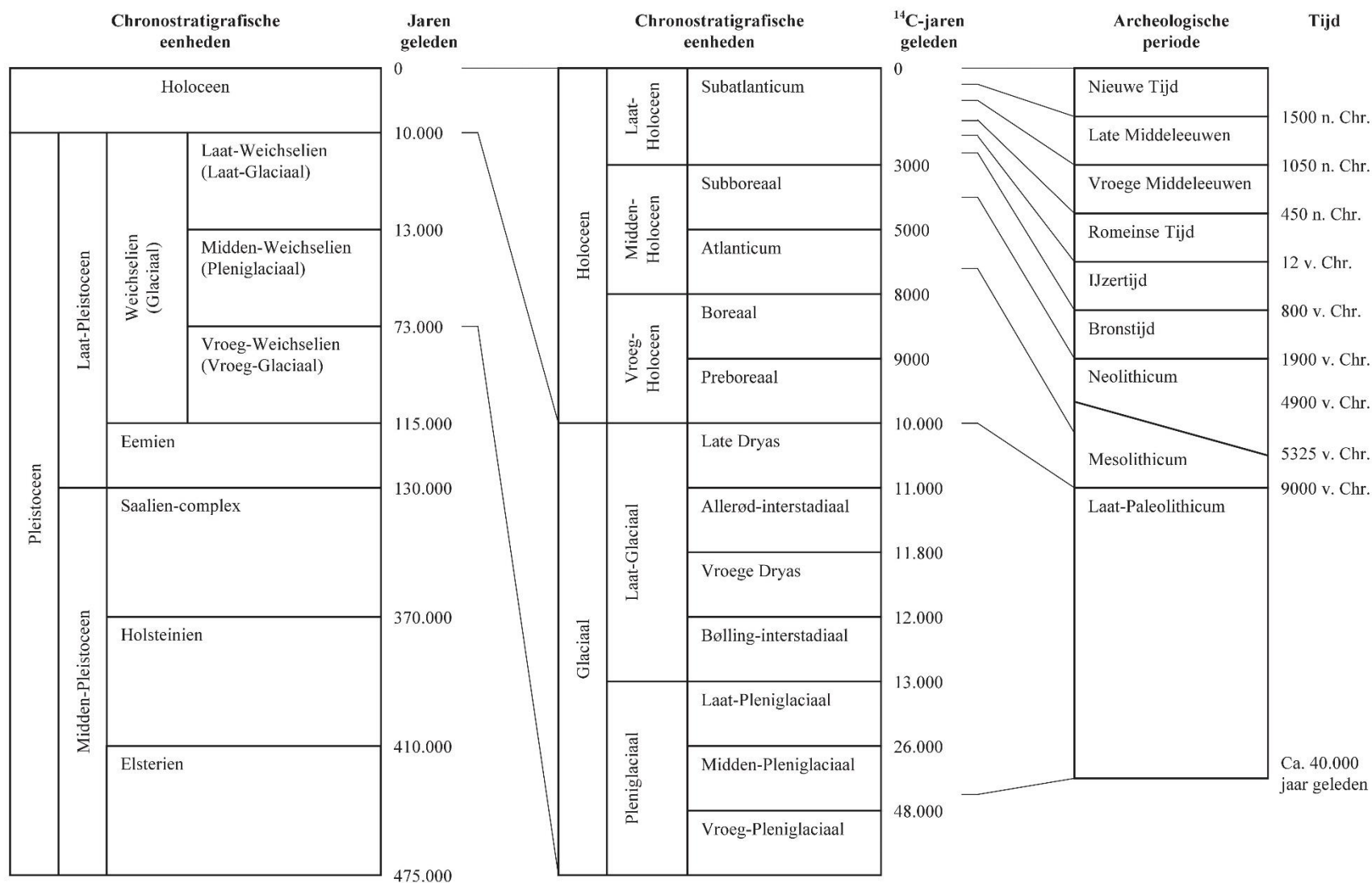
Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, en A.H. Geurts. *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Utrecht, 2012.

Jongmans, A.G., M.W. van den Berg, M.P.W. Sonneveld, G.J. W.C. Peek, en R.M. van den Berg van Saproea. *Landschappen van Nederland*. Wageningen, 2013.

Mulder, E.F.J. de., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhof, en T.E. Wong. *De ondergrond van Nederland*. Houten, 2003.

Stouthamer, E., K.M. Cohen, en W.Z. Hoek. *De vorming van het Land*. Utrecht: Perspectief Uitgevers, 2015.

Bijlage 1. Overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes

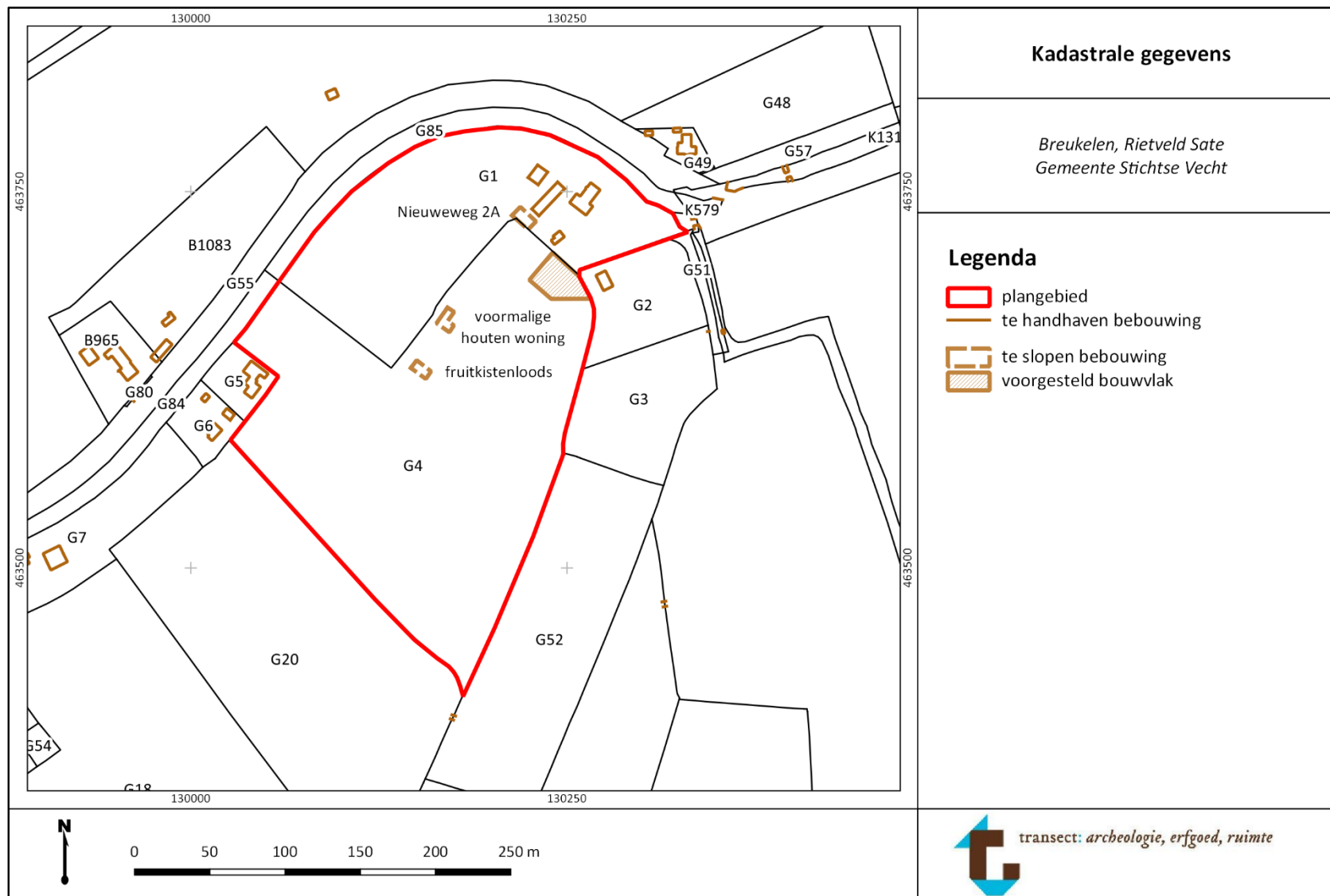

Bijlage 2. Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)

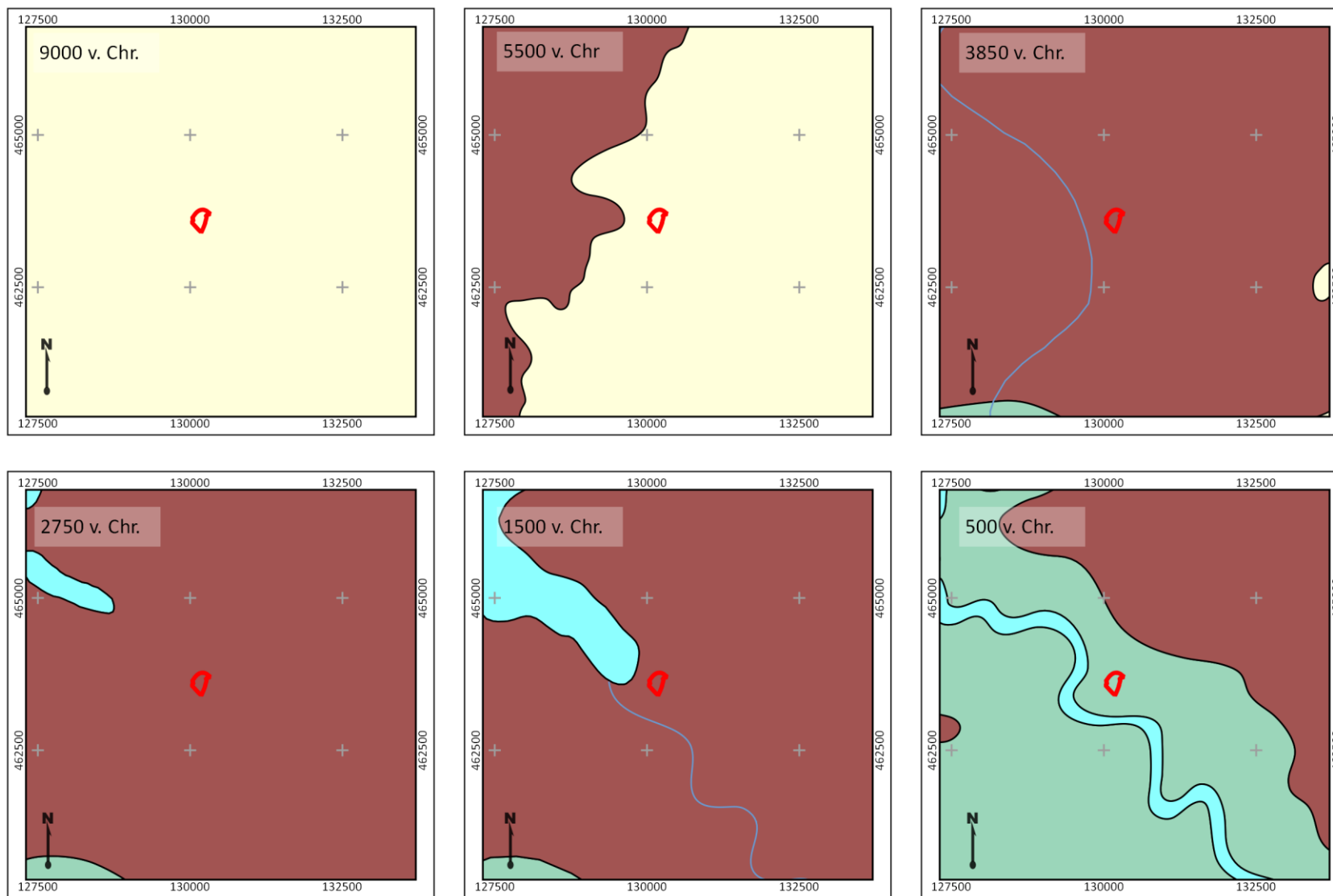
Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd C	1850 na Chr.	heden
	Nieuwe Tijd B	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Nieuwe Tijd A	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse Tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse Tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

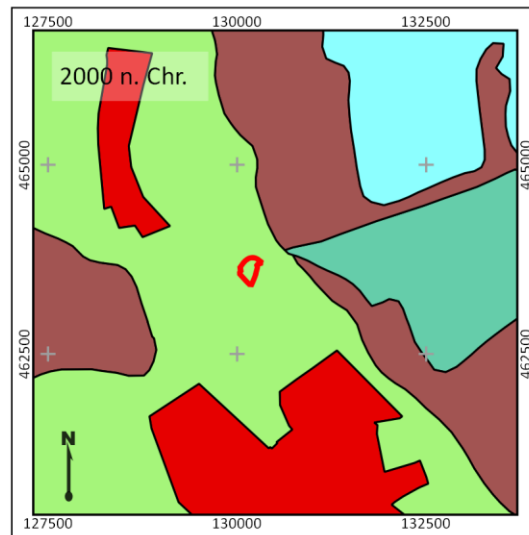
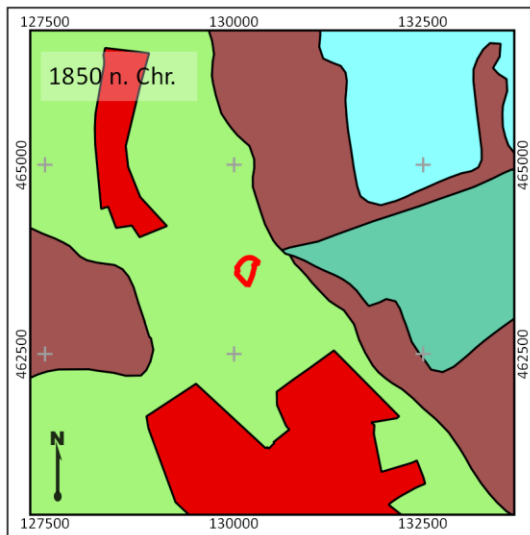
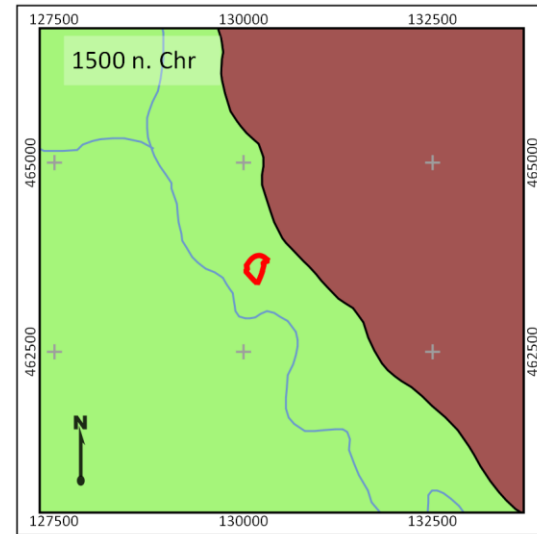
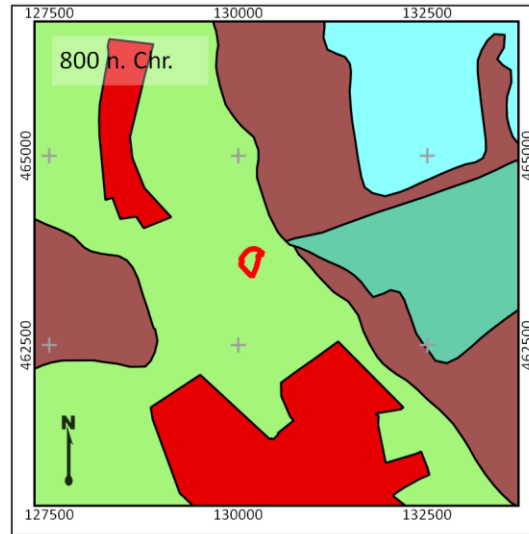
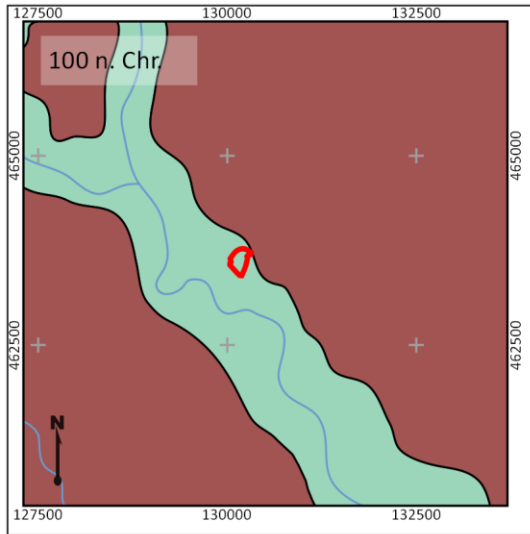
I

Bijlage 3. Kadastrale indeling en planvorming

Bijlage 4. Paleogeografische ontwikkeling

Holoceen landschap

Kustduinen

- Hoog duin
- Duin en strandwallen
- Laag duin

Landduinen

- Stuifzand gebied

Overstroomde gebieden

- Wadden en slikken
- Riviervlakten en kwelders.
- Kwelderwallen

Veen gebieden

- Veen

Antropogene gebieden

- Ingedijkt overstromingsgebied
- Droogmakerijen
- Stedelijk gebied

Permanent onderwater

- Binnenwater
- Buitenwater

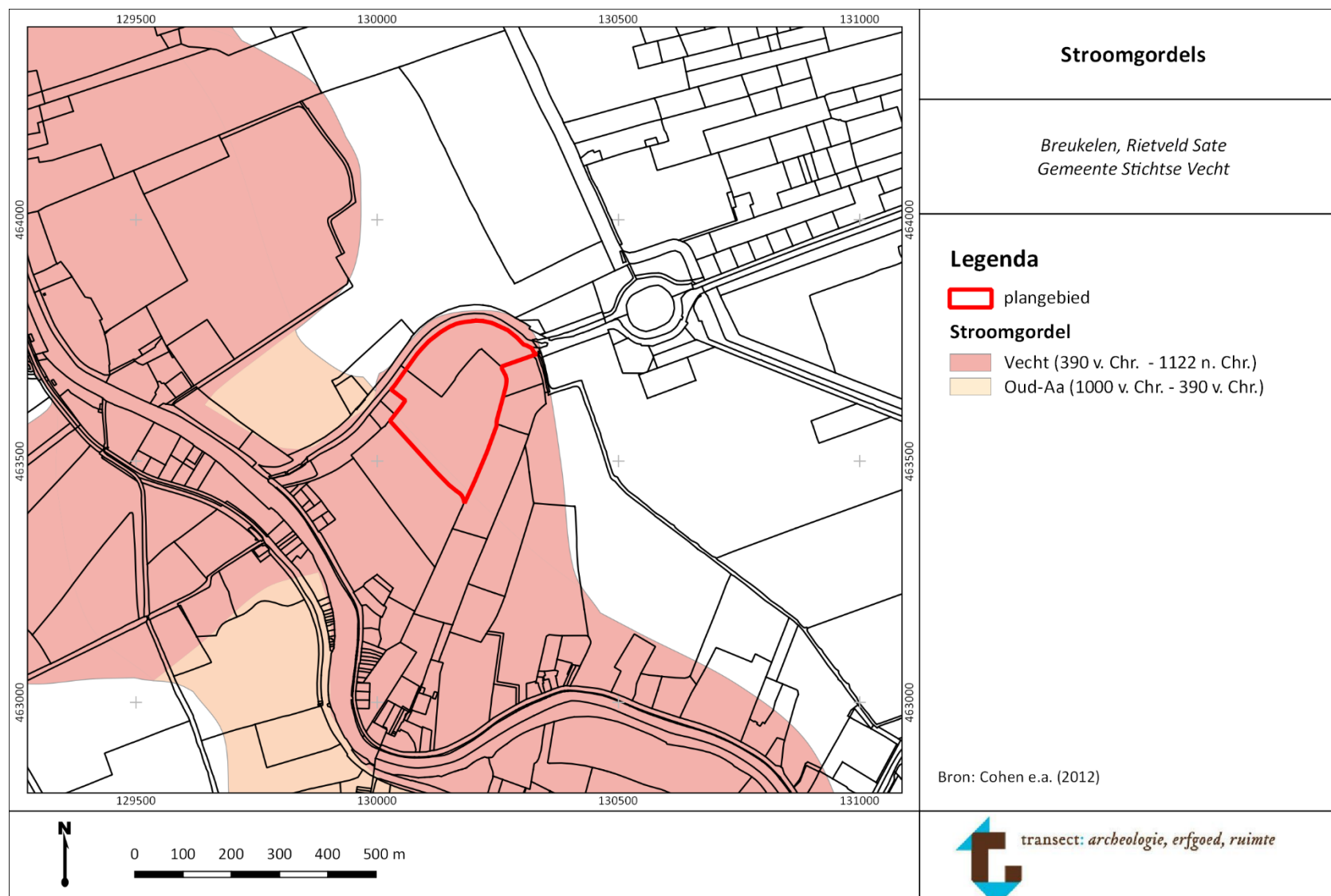
Pleistoceen landschap

- Beekdal- en rivierengebied
- Pleistoceen zandgebied, beneden 16 m -NAP
- Pleistoceen zandgebied, tussen 16 en 0 m -NAP
- Pleistoceen zandgebied, boven 0 m -NAP
- Rivierduinen
- Gestuwd gebied
- Lössgebied
- Tertiaire en oudere afzettingen

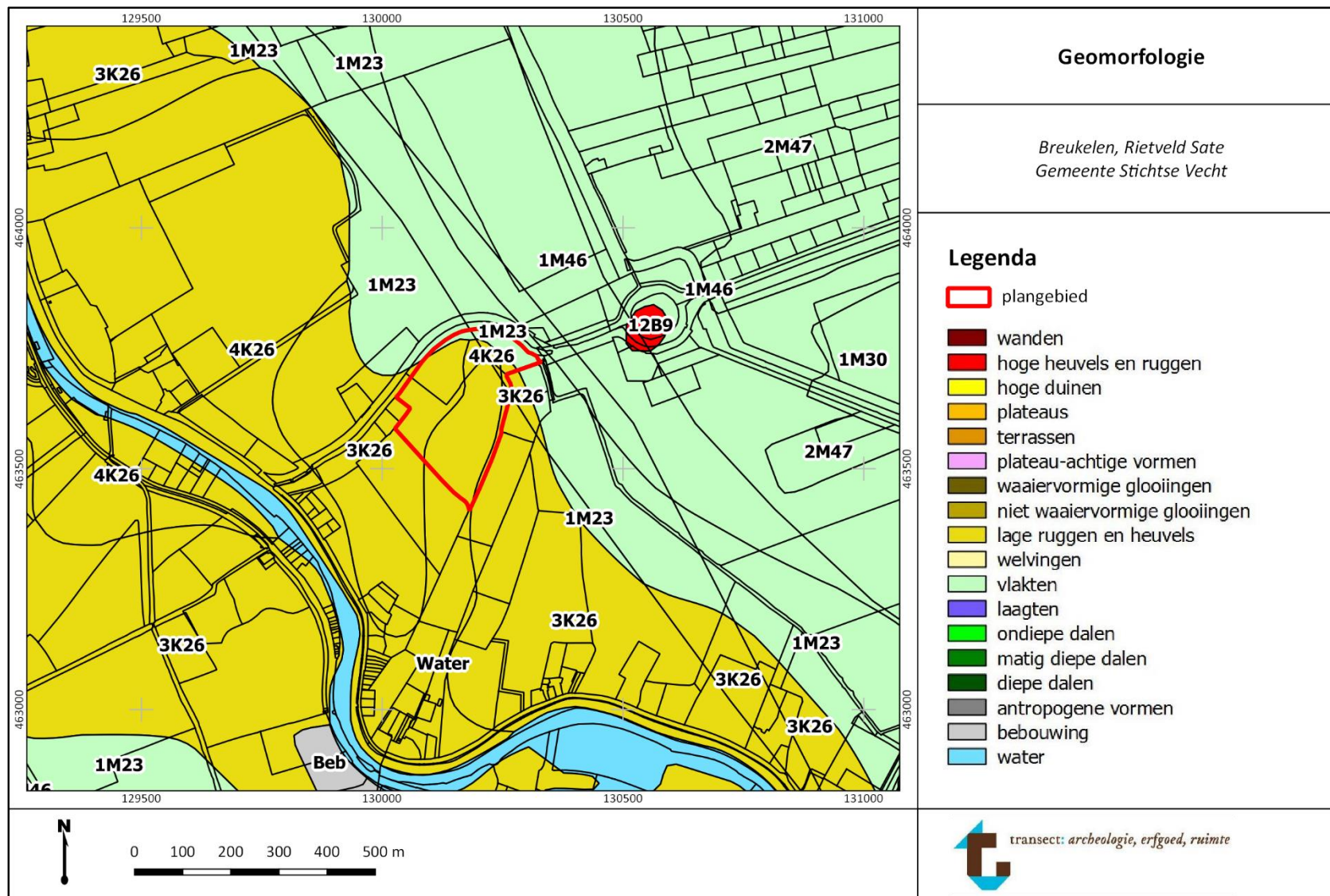
Symbolen

- Outline Nederland
- Provinciegrens
- Waterlopen
- Steden

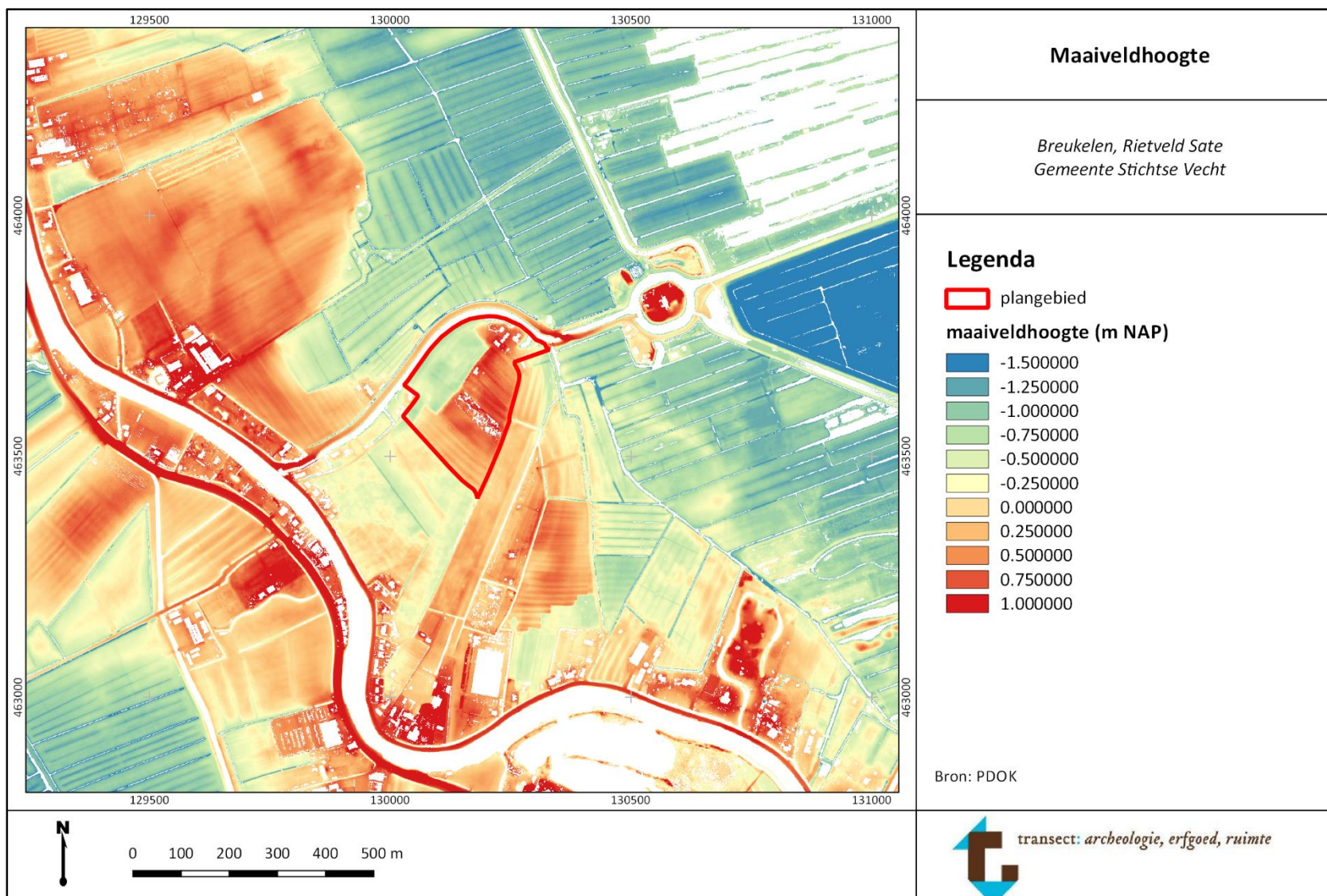
Bijlage 5. Stroomgordels

Bijlage 6. Geomorfologie

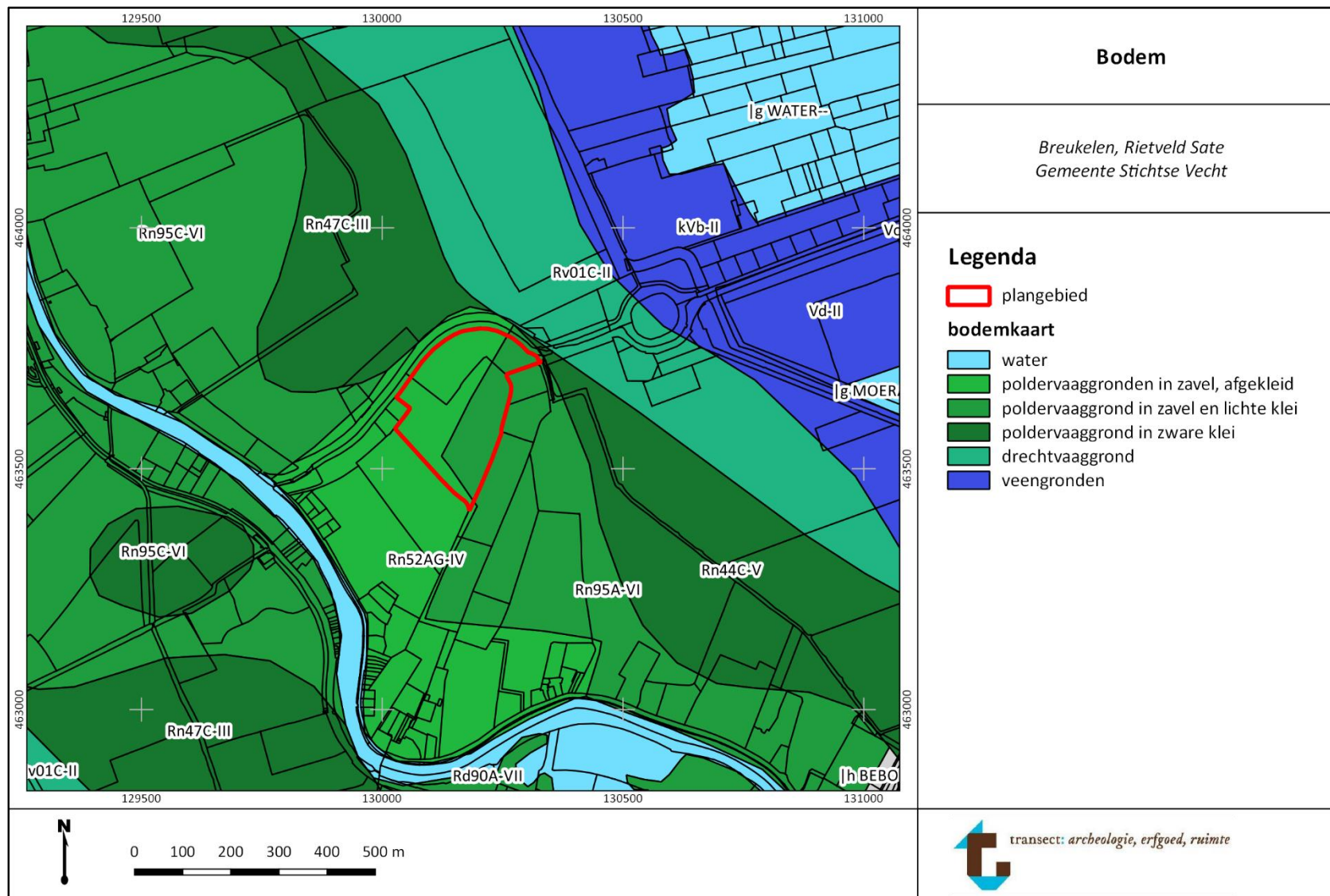

Bijlage 7. Maaiveldhoogte

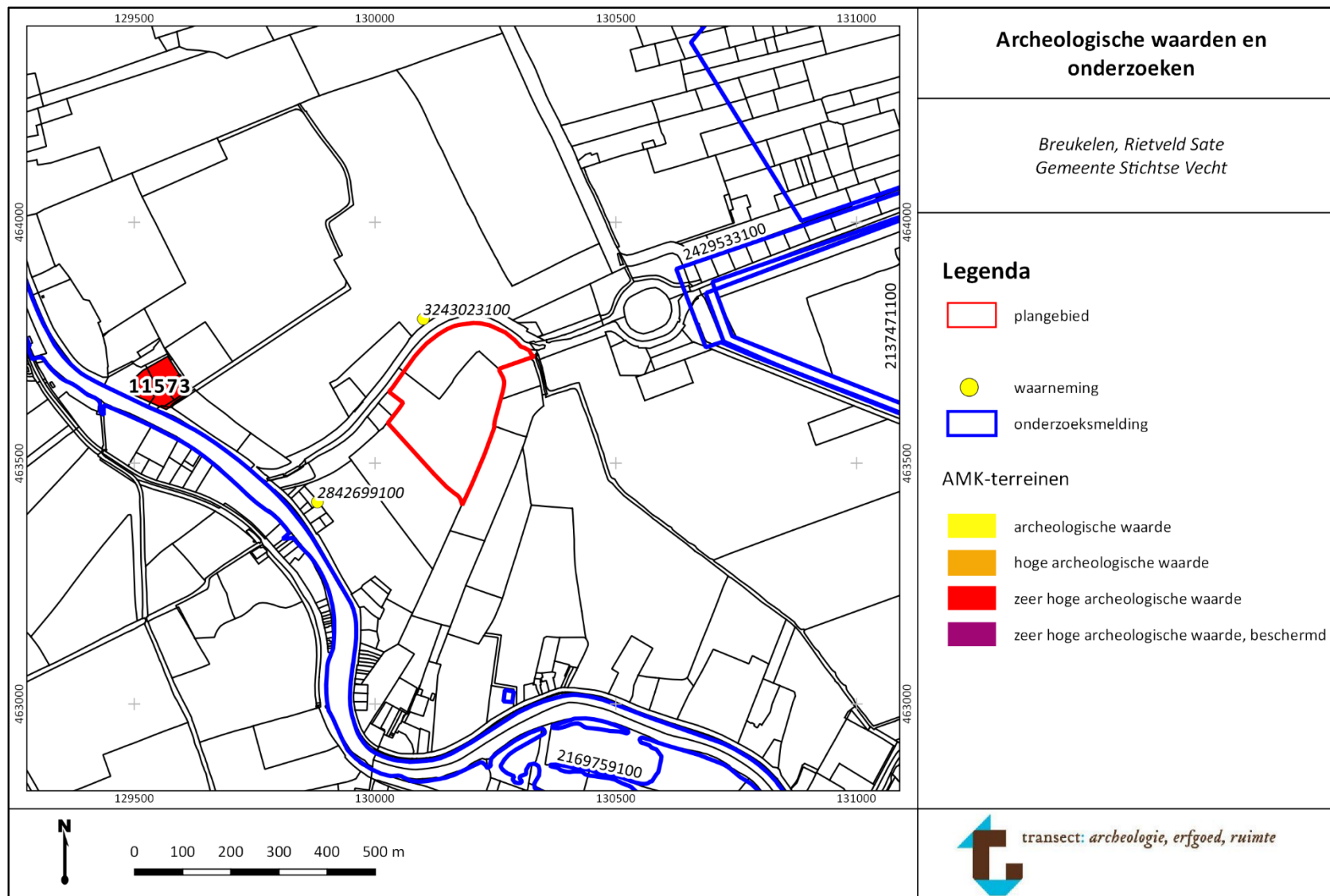

Bijlage 8. Bodemkaart

Bijlage 9. Archeologische waarden en onderzoeken

Bijlage 10. Archeologische verwachting

